

1401

vest. veidņa

LATVIJAS VALSTS ARH

No _____

Dokumenti par XX gs. politiski
represētajiem Latvijas cēdsvotājiem

Fonds Nr. 1401

Vēsturiskā veidņa

VĒSTURISKĀ IZZIŅA.

I.

Reformu process, kas 1980. gadu otrajā pusē sākās Padomju Savienībā, visstraujāk aptvēra Baltijas valstis un pirmām kārtām izpaudās politiskajās norisēs: Latvijā 1986.g. jūlijā¹ izveidojās cilvēktiesību aizstāvēšanas grupa "Helsinki-86", 1987.g. 28. februārī² tika dibināts Vides aizsardzības klubs. Izvērsās diskusijas presē, kas pārauga sabiedriskos pasākumos pret apkārtējās vides ekoloģisko postīšanu.

Otrs svarīgākais masu akciju cēlonis bija 1940.g. bolševiku terora upuru piemiņa. 1987.g. 14. jūnijā³ - 1941.g. pirmo lielo masu deportāciju gadadienā, Rīgā notika pirmā atklātā demonstrācija pēckara vēsturē, kas kļuva par impulsu plašas opozīcijas kustības attīstībai, novedot pie Latvijas Rakstnieku savienības valdes paplašinātā plēnuma 1988.g. 1.-2. jūnijā.⁴

Sāka veidoties jaunas organizācijas, kuras savā darbībā iekļāva Latvijas vēstures t.s. "balto plankumu" apzināšanu un izpēti, - Rīgas Politiski represēto personu klubs, Latvijas Tautas fronte, Latvijas Nacionālās neatkarības kustība u.c.

¹ Žurn. Latvijas vēsture, 1993.g., nr. 4., 42.lpp.

² Turpat, 43.,44.lpp.

³ Turpat, 44.,45.lpp.

⁴ Turpat, 1992., nr. 3., 26.lpp.

2

Rīgas Politiski represēto personu klubs
dibināts 1988.g. /oktobrī/¹

Klubs apvieno nepamatoti represētās personas, viņu piēderīgos un cilvēkus, kas vēlas klubam palīdzēt. Tas darbojas pie Republikāniskā izglītības, augstskolu un zinātnisko iestāžu darbinieku kultūras nama Latvijas PSR Konstitūcijas (kopš 1990.g. Satversmes) un pastāvošās likumdošanas ietvaros.

Kluba uzdevumos ietilpst:

- 1) veicināt demokrātiskas tiesiskas valsts izveidošanu;
- 2) apzināt nepamatoto politisko represiju upurus Latvijā un nodrošināt viņu mūžīgo piemiņu;
- 3) apzināt un nosaukt represiju vaininiekus;
- 4) sekmēt pilnīgu represēju upuriem nodarītā morālā un materiālā kaitējuma atlīdzību.²

Pildot šos uzdevumus, klubs:

- 1) apzina Latvijā un ārpus tās dzīvos un mirušos represiju upurus un apkopo ziņas par konkrētām represijām;
- 2) noskaidro represiju tiešos vaininiekus;
- 3) sadarbojas ar līdzīga profila organizācijām vai ieinteresētām personām kā /Padomju Savienībā/, tā aiz tās robežām;
- 4) sadarbojas ar sabiedriskām organizācijām un masu informācijas līdzekļiem.³

Kluba augstākais lēmējorgāns ir tā pilnsapulce, kuru sasauc ne retāk kā četras reizes gadā vai arī tad, ja to pieprasa vairāk nekā 50 % no kluba biedriem.

¹ Enciklopēdiskā vārdnīca 2. sējums, 2. sēj., Rīga: Latvijas Enciklopēdiju redakcija, 1991.-105.lpp.

² LVA, 1701.f., 2.apr., 1.1., 1.lapa.

³ Turpat.

Pilnsapulce:

- 1) ievēl kluba valdi, kas pilnvarota lemt organizātoriskus jautājumus, parakstīt dokumentus, kā arī kluba valdes priekšsēdētāju;
- 2) ievēl revīzijas komisiju, kas kontrolē kluba līdzekļu izmantošanu;
- 3) pieņem Nolikumu, un tikai tai ir tiesības Nolikumu papildināt vai grozīt;
- 4) noklausās valdes un revīzijas komisijas atskaites;
- 5) apstiprina izdevumu tāmes.¹

Kopš 1994.g.² Rīgas Politiski represēto personu klubs darbojas ar nosaukumu Rīgas Politiski represēto biedrība.

¹ LVA, 1701.f., 2.apr., 1.1., 1.lapa.

² Registrācijas apliecība Nr. SO-0780, 06.06.1994.

4

Latvijas Tautas fronte ir sabiedriski politiska organizācija, demokrātisko spēku apvienība, kas cīnās par tiesisku valsti, neatkarīgu un demokrātisku Latvijas Republiku. LTF dibināta 1988.g. 8. oktobrī.¹

Savā 1. kongresā pieņemtajā programmā LTF iekļāva prasību pasludināt staļiniskā režīma noziegumus pret Latvijas tautām laika posmā no 1937.g. līdz 1953. g. par noziegumiem pret cilvēci, publicēt šo noziegumu un citu staļinisko represiju organizatoru un aktīvo izpildītāju vārdus, atņemt tiem privilēģijas un valsts apbalvojumus, kā arī saukt pie juridiskās atbildības, atcelt visus tiesiskos ierobežojumus, kas vēl attiecas uz represētajiem, sniegt tiem morālu gandarījumu, atlīdzināt materiālos zaudējumus un nodrošināt viņus ar valsts pensijām. LTF uzskata, ka kompetentiem orgāniem ar sabiedrības līdzdalību nepieciešams pārskatīt visu to personu lietas, kuras notiesātas par politiska un reliģiska rakstura darbību.²

Latvijas Nacionālā neatkarības kustība ir sabiedriski politiska organizācija, kas oficiāli nodibinājās 1988.g. 10.jūlijā Rīgā,³ par galveno uzdevumu izvirzot - panākt Latvijas Republikas demokrātiskā valstiskuma un politiskās suverenitātes realizēšanu, ekonomiskās neatkarības nodrošināšanu, demogrāfiskā stāvokļa normalizēšanu un kultūrtradīciju aizsardzību.

¹ Enciklopēdiskā vārdnīca 2 sējumos, 2.sēj., Rīga: Latvijas Enciklopēdiju redakcija, 1991.-247.lpp.

² Latvijas Tautas frontes programma. Latvijas Tautas frontes statūti. Rīga: Avots, 1988.-6.,7.lpp.

³ LVA, 1806.f.

Kopš savas dibināšanas 1988.g. Rīgas Politiski represēto personu klubs uzsāka aktīvu darbu pie dokumentu vākšanas par represiju upuriem un konkrētām represijām, šādu pašu darbu paralēli saviem pamatuzdevumiem veica arī LTF nodaļas uz vietām un VDC, kā arī LNNK.

No šīm organizācijām laika posmā no 1992.g. līdz 1994.g. dokumenti par politiski represētajiem Latvijas iedzīvotājiem tika pieņemti glabāšanā LVA. Šie dokumenti satur informāciju par represiju upuriem, represiju procesu, vaininiekiem, upuru piemiņas iemūžināšanu u.c., pie tam tā ir informācija ne tikai par lielajām masu deportācijām 1941.g. 14. jūnijā un 1949.g. 25. martā, bet arī par represiju procesu un tajā cietušajiem latviešiem un citu tautību iedzīvotājiem Padomju Savienībā 20-tajos un 30-tajos gados, par represētajiem vācu okupācijas laikā, pēckara represijām 40-tos un 50-tos gados, represētajiem legionāriem un nacionālajiem partizāniem, kā arī pretošanos padomju režīmam līdz 80-tajiem gadiem. Bez represēto uzskaites kartiņām, aptaujas lapām un anketām ir arī fotogrāfijas, apliecības, liecības, goda raksti, sarakste, izziņas un to kopijas, kā arī citi dokumentu veidi sākot no XX gs. sākuma līdz 1994.g.

Pamatojoties uz šādu dokumentu sastāvu un saturu, tika izveidots 1701.f. - Dokumenti par XX gs. politiski represētajiem Latvijas iedzīvotājiem. Arhīva kolekcija. 1994.g. fonds tika papildināts ar LVA Politiski represēto un trimdas dokumentu sektora vadošā zinātniskā līdzstrādnieka Elmāra Pelkausa un represētā Ērika Apiņa meitas Maijas Apines nodotajiem materiāliem.

1994.g. iesākta dokumentu aprakstīšana un vērtības ekspertīze, darbs turpināts 1995.g., papildinot to ar datu par politiski represētajiem ievadišanu datorā un lietu tehnisko apstrādi.

Nemot vērā dokumentu saturu un politiski represēto personu registrācijas īpatnības, izveidoti 2 apraksti:

- 1. apraksts. Dokumenti par registrētajiem politiski represētajiem Latvijas iedzīvotājiem.
- 2. apraksts. Dokumenti par neregistrētajiem politiski represētajiem Latvijas iedzīvotājiem, represiju procesu un vēsturiskiem notikumiem, Rīgas Politiski represēto personu kluba un LTF iekšējā dokumentācija.

1. apraksta - Dokumenti par registrētajiem politiski represētajiem Latvijas iedzīvotājiem, pamatā ir dokumenti (aptaujas lapas, anketas, atmiņu apraksti, represēto sarakste, saraksti u. c.), kuros minētās politiski represētās personas ir ar registrācijas numuriem, tomēr saglabāti arī tām pievienotie dokumenti ar represiju procesu aprakstiem, kuros minētas personas bez registrācijas numuriem.

- Lietas Nr. 1 - Nr. 107 ir veidotas politiski represēto personu registrācijas numuru augošā secībā. Tajās ir dokumenti par dažādos gados represētajiem, bez hronologiska vai alfabētiska sadalījuma. Šajās lietās ir Rīgas Politiski represēto personu kluba, LTF, LNNK materiāli (atmiņu apraksti, sarakste, dažādu gadu fotogrāfijas, apliecības, izziņas un to kopijas, kratīšanas protokolu kopijas, goda raksti, liecības u. c.).

- Lietas Nr. 8 - Nr. 115 ir ar šifru "A" pie registrācijas numura.

7

Arī tās veidotas politiski represēto personu registrācijas numuru augošā secībā, tie ir LTF materiāli (galvenokārt atmiņu apraksti, arī fotogrāfijas, uzskaites kartiņas, saraksti u. c.).

- Lietas Nr. 116 - Nr. 190 ir Rīgas Politiski represēto personu kluba sastādītās anketas, kurās tematiski sistematizēti politiski represētie alfabētiskā secībā (pēc alfabēta pirmajiem 2 burtiem). Sistematizācija ir pēc represiju veida (izsūtīšana, arestēšana u. c.) dažādos gados un represijas Latvijas armijas virsnieku un kareivju vidū.
- Lietas Nr. 191 - Nr. 195 ir dokumenti - papildinājumi atsevišķiem politiski represētajiem vai to sarakstiem ar registrācijas Nr. 1 - Nr. 8817. Tie ir Rīgas Politiski represēto personu kluba materiāli (atmiņu apraksti, fotogrāfijas, saraksti, paskaidrojumi par sarakstiem, nopratināšanas protokolu kopijas u. c.) daudzām personām registrācijas Nr. noskaidrots ar registrācijas žurnālu palīdzību.
- Lietas Nr. 196 - Nr. 206 ir dokumenti - papildinājumi par atsevišķiem politiski represētajiem ar registrācijas Nr. 13705-Nr. 14349. Tās ir aptaujas lēpas, kas formas ziņā atšķirīgas.

8

Visām lietām ir veidots iekšējais apraksts, salīdzinot datus dokumentā un registrācijas žurnālos. Iekšējā aprakstā ir sekojoša informācija: personas uzvārds, vārds, tēva vārds, registrācijas Nr., papildus ziņas par ģimenes stāvokli, registrācijas Nr., pie kuriem vēl var sameklēt ziņas par doto personu vai kas sniedzis šīs ziņas, Nr. dublēšanos, lpp.

Iekšējā aprakstā uzrādītas arī dokumentos papildus minētās personas, kuru registrācijas Nr. ir ārpus dotās lietas registrācijas Nr. ietvariem vai tēmas, dokumentos pieminētās neregistrētās personas, registrācijas Nr., kuriem nav dokumentu.

Lietā Nr. 2 atrodas piezīmju grāmatiņa ar neatšifrētu represēto personu sarakstu.

Registrācijas numurs ir pārtraukums starp reg. Nr. 8817 (lieta Nr. 46) un Nr. 10001 (lieta Nr. 47); reg. Nr. 14899 un Nr. 15000 (lieta Nr. 99); reg. Nr. 15916 (lieta Nr. 106) un Nr. 16001 (lieta Nr. 107).

Politiski represētās personas reg. Nr. 1 - Nr. 8817 registrējis Rīgas Politiski represēto personu klubs, reg. Nr. 10001 - Nr. 16374, Nr. A-1 - Nr. A-270 - LVA Politiski represēto un trimdas dokumentu sektora vadošais zinātniskais līdzstrādnieks E. Pelkaus.

2. apraksts

Dokumenti par neregistrētajiem politiski represētajiem Latvijas iedzīvotājiem, represiju procesu un vēsturiskiem notikumiem, Rīgas Politiski represēto personu kluba un LTF iekšējā dokumentācija

Otrā apraksta izveidošanu noteica dažāda veida un satura Rīgas Politiski represēto personu kluba, LTF dokumenti (apraksti, saraksti, sarakste, fotogrāfijas, apliecības, izraksti no spriedumiem u.c.) par bez registrācijas numura politiski represētām personām, vispārēji represiju procesā apraksti Latvijā un Padomju Savienībā, vēsturisko notikumu apraksti ārpus represiju laika datējuma, kā arī paša 1701. fonda veidojošo sabiedrisko organizāciju dokumentācija.

Dokumenti ir dažāda satura, tajos ir vērtīgi dokumentu oriģināli, piemēram, 1925. gada maija uzsaukums (lieta Nr.7), patriotu uzsaukums vērsts pret legionu dibināšanu (lieta Nr. 12), vācu okupācijas laikā dokumentu oriģināli, 20-~~to~~ - 30-~~to~~ gadu fotogrāfiju oriģināli, legionāru fotogrāfiju oriģināli u.c.

Ņemot vērā esošo dokumentu saturu, politiski represēto registrācijas īpatnības, kā arī to, ka tos nodevušas dažādas organizācijas un personas, dokumentu aprakstīšanā izdalītas četras pamatgrupas:

- 1) Rīgas Politiski represēto personu kluba dokumenti
lietas Nr. 1 - Nr. 25
- 2) LTF VDC dokumenti
lietas Nr. 26 - Nr. 75
- 3) LVA Politiski represēto un trimdas dokumentu sektora vadošā zinātniskā līdzstrādnieka E. Pelkauda nodotie dokumenti
lieta Nr. 76
- 4) LTF VDC sastādītās kartotēkas ar ziņām par represētajiem
lietas Nr. 77 - Nr. 84

Rīgas Politiski represēto personu kluba un LTF VDC dokumentu grupai ir iekšēji hronologiska struktūra. Rīgas Politiski repre-

sēto personu un LTF VDC lietas ir sakārtotas pēc to satura hronologiskā secībā veidojot divus blokus.

Sākotnēji katrā blokā ir likta konkrētās organizācijas sarakste, pēc tam Rīgas Politiski represēto personu kluba blokā pēc sarakstes seko lieta par 1917.-1919. gada notikumiem Latvijā un Petrogradā, un pēdējā šai blokā ir lieta par 1989. gada 11. un 18. novembra atceres brīžiem Rīgā un citās Latvijas vietās.

LTF VDC lietu bloks veidots pēc šī paša principa.

Tā kā dokumentu saturs ir atšķirīgs, nebija iespējams izmantot vienotu principu visu lietu noformēšanā.

Pēc tematiskā principa sakārtotas lietas par iekšējo dokumentāciju, tematiski izdalāmi apraksti par konkrētu problēmu u.c.

Pēc šī principa sakārtotas lietas

- Nr. 1, Nr. 2, Nr. 5-Nr. 8, Nr. 10, Nr. 14;
- Nr. 16, Nr. 17, Nr. 22-Nr. 25, Nr. 31, Nr. 32,
- Nr. 37-Nr. 40, Nr. 43-Nr. 48, Nr. 64, Nr. 63.

Pēc tematiski hronologiskā principa kārtotas lietas ar saraksti. Sarakste sakārtota pēc ienākšanas datuma (ja tā ir registrēta) vai arī pēc laika, kad tā rakstīta.

Pēc šī principa sakārtotas lietas Nr. 3, Nr. 4, Nr. 19-Nr. 21, Nr. 26, Nr. 76.

Pēc tematiski alfabētiskā principa veidotas lietas ar aprakstiem (dokumenti lietās kārtoti pēc apraksta iesniedzēju uzvārda), saraksti un uzskaites kartiņas.

Pēc šī principa sakārtotas lietas Nr. 9, Nr. 15, Nr. 18, Nr. 28, Nr. 29, Nr. 33, Nr. 36, Nr. 41, Nr. 48, Nr. 49 līdz Nr. 62, Nr. 67, Nr. 70 Nr. 72, Nr. 74, Nr. 77, Nr. 84.

Iekšējais apraksts sastādīts lietām Nr. 2, Nr. 9, Nr. 14, Nr. 15, Nr. 17, Nr. 18, Nr. 21, Nr. 23, Nr. 25, Nr. 27, līdz Nr. 29, Nr. 32, Nr. 33, Nr. 35, Nr. 36, Nr. 42, Nr. 46, Nr. 49 līdz Nr. 73, Nr. 74.

Dokumentu fiziskais stāvoklis ir apmierinošs, dokumentu sastāvs nepilnīgs. Fondam 3 kategorija.

Saīsinājumu saraksts.

LNNK - Latvijas Nacionālā neatkarības kustība.

LTF - Latvijas Tautas fronte.

LTF VDC - Latvijas Tautas frontes Vēstures dokumentācijas
centrs.

LVA - Latvijas Valsts arhīvs.

"Dokumenti par XX. gs. politiski represētajiem
Latvijas iedzīvotājiem."

Arhīva kolekcija.

Fonds Nr. 1701

VĒSTURISKĀS IZZIŅAS PAPILDINĀJUMS.

Latvijas Valsts arhīva ietvaros kopš 1992. gada 12. februāra pastāvošais politiski represēto Latvijas iedzīvotāju dokumentācijas centrs (no 1993. gada 1. jūlija - Politiski represēto un trimdas dokumentu sektors, no 1994. gada 1. oktobra - Politiski represēto personu un trimdas dokumentu nodaļa, no 1994. gada 15. novembra - Politiski represēto personu un trimdas dokumentu daļa) 1992. gada jūlijā sāka veidot politiski represēto personu atmiņu fonotēku. Politiski represēto personu atmiņu ierakstīšanu magnetofona lentēs veica iepriekšminētās LVA struktūrvienības vecākais zinātniskais līdzstrādnieks Aldis Bergmanis. Laikposmā no 1992. gada 2. jūlija līdz 1992. gada 14. novembrim 12 kasetēs tika ierakstītas 26 politiski represēto personu atmiņas.

Fonotēka tika būtiski papildināta 1994. gada 13. decembrī, kad pils. Daina Freimane nodeva valsts īpašumā, glabāšanā Latvijas Valsts arhīvā 44 kasetes, kurās ierakstītas politiski represēto personu atmiņas, pavisam 68 uzskaites vienības. 1995. gada 26. maijā viņa nodeva valsts īpašumā, glabāšanā Latvijas Valsts arhīvā vēl 10 kasetes ar šādas pašas tematikas ierakstiem, pavisam 21 uzskaites vienību. No 54 kasetēm, kas saņemtas no D. Freimanes 2 ir bojātas un neizmantojamas.

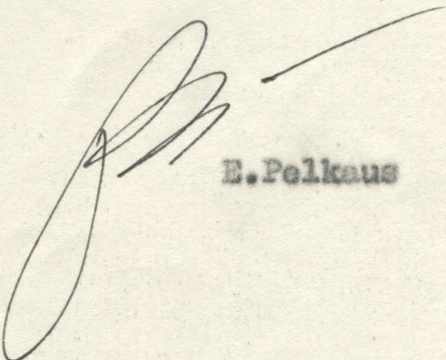
Minētā fonotēkas daļa (54 kasetes) savulaik ierakstīta ar mērķi izmantot to politiski represēto personu atmiņu krājuma veidošanai. Kasetēs ierakstītās atmiņas daļēji izmantotas, veidojot atmiņu un dokumentu krājuma "Es sapņi par Dzinteni pagalvi likšu" 1. un 2. grāmatu. Ierakstīšanu veicis dzejnieks un sabiedriskais darbinieks, bijušais represētais GUNĀRS FREIMANIS (1927.-1993.) u. c. personas, kas līdzdarbojušās iepriekšminētā atmiņu un dokumentu krājuma veidošanā (precīza šo personu identifikācija nav iespējama). Politiski represēto personu atmiņu fonotēka kā atsevišķs apraksts Nr. 3 ietilpināta LVA 1701. fondā - "Dokumenti par XX gs. politiski represētajiem Latvijas iedzīvotājiem", fonotēkas aprakstā isi atstāstīts katras uzskaites

vienības (ieraksts) saturs.

Ponotēkas aprakstā uzrādīts katras glabāšanas vienības (kasetes) numurs, kasetes puse, kurā veikts attiecīgais ieraksts. Katrs ieraksta autors (represētā persona) uzrādīts kā atsevišķa uzskaites vienība ar savu kārtas numuru; ja vienai un tai pašai personai ir vairāki ieraksti, kārtas numurs tiem ir viens un tas pats un tiek norādīts, kurā kasetē vēl atrodami šīs personas atmiņu ieraksti. Izņēmums ir 59. uzskaites vienība, kurā ir radiožurnālistes saruna ar 4 personām. Atsevišķos gadījumos atmiņu autoru nav izdevies atšifrēt. Dažu ierakstu autori stāsta nevis par sevi, bet par citām personām, tāpēc šiem ierakstiem tikai nosacīti piemērojams atmiņu apzīmējums.

Aprakstā tiek uzrādīts katras uzskaites vienības ieraksta ilgums katrā kasetes pusē. Ieraksta vieta un datums uzrādīti kasetēm, kas ierakstītas LVA uzdevumā 1992. gadā (kasetes Nr. Nr. 1.-12.). Parējām kasetēm identificēt ieraksta vietu un laiku nebija iespējams; visticamāk, ka ieraksti izdarīti 1989.-1993.g.g. Sacītais attiecas arī uz ierakstu autoru dzīvesvietu. Ierakstu autoru dzimšanas gadi uzrādīti, ja tos bija iespējams noskaidrot no paša ieraksta vai citiem avotiem.

Vēsturiskās izziņas papildinājumi
sastādīja:
Politiski represēto personu un
trīmdas dokumentu daļas
vadītājs

E. Pelkaus

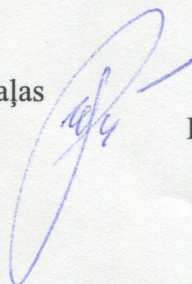
14

“Dokumenti par XX.gs.politiski represētajiem Latvijas iedzīvotājiem”
Arhīva kolekcija
Fonds Nr.1701

VĒSTURISKĀS IZZIŅAS PAPILDINĀJUMS

Politiski represēto personu atmiņu fonotēka tika papildināta 1997.gada pirmajā pusē (31.janvārī-30.aprīlī) ar 6 personu atmiņām (6 uzskaites vienībām). 6 kasetēs,kas veido 6 glabāšanas vienības.117.un 118.uzskaites vienības magnetofona lentē ierakstīja LVA Dienesta dokumentu daļas vadītājs A.Bambāls,119.-122.uzskaites vienības-Politiski represēto personu un trimdas dokumentu daļas vecākais referents D.Āzens ekspedīcijas laikā Lielvārdē,Priekuļos,Saldū un Kandavā. Visas šīs glabāšanas vienības ietilpinātas 1701.fonda 3.aprakstā (Nr.67.-72.).Aprakstīšana veikta pēc tādiem pašiem principiem,kā Nr.1-66.Izveidots personvārdu rādītājs un vietvārdu rādītājs.

Vēsturiskās izziņas papildinājumu sastādīja:
Politiski represēto personu un trimdas dokumentu daļas
vadītājs

E.Pelkaus

Vēsturiskā izziņa (turpinājums)

I

1993.gadā Latvijas Valsts arhīvs veica aptauju, kuras izpētes objekts bija visi šajā gadā Latvijā dzīvojošie leģionāri. To kopskaits -aptuveni 11500 tika noteikts pamatojoties uz Latvijas Valsts arhīva reģistru par izsniegtajām izziņām, ar kurām apliecināts dienests Vācijas armijā un represēšanas fakts.

Aptauja tika veikta ar pētījumam īpaši sastādītu anketēšanas lapu ar nolūku noskaidrot:

- 1.Latvijā dzīvojošo leģionāru sociāli demogrāfiskos parametrus;
- 2.sakaru ciešumu starp karavīru praktisko ieguldījumu karā un pret viņiem vērstajām represijām;
- 3.padomju varas attieksmi pret leģionāriem profesionālajā ,izglītības, ekonomiskajā, sociālās apgādes u.c. jomās;

Līdztekus anketēšanas lapām LVA tika saņemta arī leģionāru sarakste ar ziņām par piedalīšanos karā ,represijām pēckara periodā ,pašreizējiem dzīves apstākļiem u.c. Pamatojoties uz aptaujas anketām ,saraksti ,krimināllietu izpēti tika sastādītas leģionāru uzskaites kartītes ar dzimšanas ,dienesta laika ,izsūtījuma datiem.

Dokumentu pētījuma rezultātus Politiski represēto personu un trimdas dokumentu daļas vecākais zinātniskais līdzstrādnieks T. Vilciņš publicēja rakstā "Latviešu leģionārs 50 gadus pēc kara" žurnāla "Latvijas arhīvi" 1994.gada2. numurā.

II

1995.gada 6.novembrī ar līgumu Nr.15/167 T. Vilciņš nodeva un LVA pieņēma glabāšanā represēto personu anketas ,uzskaites kartītes un saraksti- kopā 4 lietas. 1997.gadā tika veikta dokumentu vērtības ekspertīze un aprakstīšana ,kuras rezultātā izveidotās lietas tika iekļautas pastāvīgi glabājamo lietu apraksta Nr.1 turpinājumā un sistematizētas sekojoši:

- 1.Lietas Nr.207-228-leģionāru aptaujas anketas .Anketas satur ziņas par leģionāru dienesta vietu ,laiku ,piedalīšanos kaujās u.c. Dokumenti lietās sakārtoti leģionāru reģistrācijas numuru kārtībā. Lietām sastādīts iekšējais apraksts.
- 2.Lietas Nr. 229-235 -uzskaites kartītes. Uzskaites kartītes satur ziņas par leģionāra dzimšanas datiem ,dienesta ilgumu un krimināllietas numuru. Kartītes lietās kārtotas alfabētiskā kārtībā. Lietām sastādīts iekšējais apraksts.
- 3.Lietas Nr.236-241 sarakste ,kura satur ziņas par leģionāru ievainojumiem, pašreizējiem dzīves apstākļiem u.c. Sarakste sistematizēta alfabētiskā kārtībā pēc sarakstes autora uzvārda . Lietām sastādīts iekšējais apraksts.
- 4.Lieta Nr.242- aptaujas kopsavilkums pētījumam "Latviešu leģionārs 50 gadus pēc kara".

1997.gada15.septembrī ar līgumu Nr.84/217 LVA Politiski represēto personu un trimdas dokumentu daļas vadītājs E.Pelkaus nodeva un LVA pieņēma valsts

glabāšanā 22 dokumentus. Šie dokumenti ir politiski represēto personu apraksti, kuri sūtīti Ingridas Ābolas rādioraidījumam "Gadsimtu griežos". E.Pelkaus, veicot dokumentu pirmapstrādi, reģistrējis aprakstos minētās represētās personas politiski represēto personu reģistrācijas žurnālos, piešķirot katrai personai savu individuālu reģistrācijas numuru.

1998.gada 3.ceturksnī veikta šo dokumentu vērtības ekspertīze un aprakstīšana, izveidotas pastāvīgi glabājamo lietu apraksta Nr.1 Nr.243-245, kurās dokumenti kārtot politiski represēto personu reģistrācijas numuru kārtībā. Politiski represēto personu apraksti satur ziņas par represiju gaitu un dzīvi izsūtījumā.

1994.-1995.gadā veiktās dokumentu aprakstīšanas un ekspertīzes gaitā politiski represēto personu reģistrācijas žurnāli netika iekļauti aprakstā Nr.1, jo turpinājās darbs pie politiski represēto personu apzināšanas. 1998.gadā politiski represēto personu reģistrācijas žurnāli iekļauti apraksta Nr.1 turpinājumā. Žurnāli satur ziņas par politiski represētās personas dzimšanas gadu, vietu, no kurienes izsūtīts, izsūtīšanas laiku, izsūtījuma vietu, atgriešanās un miršanas laiku.

Žurnāli sistematizēti sekojoši:

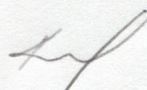
1. Lietas Nr.246-248 Rīgas politiski represēto personu kluba sastādītie represēto personu reģistrācijas žurnāli.
2. Lietas Nr. 249-254 Politiski represēto personu un trimdas dokumentu daļas vadītāja E.Pelkausa sastādītie politiski represēto personu reģistrācijas žurnāli.

Politiski represēto personu reģistrācijā ir pārtraukumi. Reģ. Nr.15916-16000, jo ar reģistrācijas numuru Nr.16001 kā atsevišķs bloks izdalīti dokumenti par Salaspils koncentrācijas nometnē ieslodzītajiem. Reģ. Nr.16374-16400, jo sākot ar reģistrācijas numuru Nr.16401 kā atsevišķs bloks izdalīti dokumenti par leģionāriem. Turpmāk pārtraukumi reģistrācijā tiks aizpildīti ar datiem par citu grupu represētajām personām.

Lietu sistematizācijā izmantots nomināli hronoloģiskais princips.

Lietu fiziskais stāvoklis labs.

Vēsturisko izziņu sastādīja
vadošā arhiviste

A.Ķirsone

17

Dokumenti par XX.gs. politiski represētajiem Latvijas iedzīvotājiem

1701. fonds

Vēsturiskā izziņa
Papildinājums par 1995.- 2000. gadu

II

2000. g. 18.septembrī saskaņā ar Dāvinājuma līgumu Nr.81 arhīvā valsts glabāšanā tika saņemtas divas lietas no Ilmāra Knaģa.

Tajās atrodas Vjatlagā 1941.-1953.g. ieslodzīto un bojā gājušo Latvijas iedzīvotāju sarakstu datorizdruku kopijas. Sarakstos iekļautās ziņas apkopojis ilggadējais iestādes "K-231" (Vjatlaga) arhīva darbinieks V.Veremjovs pēc arhīva materiāliem.

Augšminētie dokumenti Latvijas ekspedīcijas "Vjatlags – Usoļlags 95" vadītājam I. Knaģim no Krievijas Federācijas iekšlietu ministrijas labošanās darbu iestādes "K- 231" (Vjatlags) arhīva daļas tika atsūtīti pa daļām laika posmā no 1995.gada vasaras līdz 2000.gada maijam.

Saraksti veidoti pēc tematiskā (pēc kategorijām :Vjatlagā ieslodzītie, mirušie pirms tiesas, nošautie utt.) un alfabētiskā principa.

Aprakstīšanas rezultātā tika izveidotas divas lietas, kurās saraksti ievietoti to saņemšanas secībā.

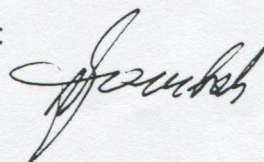
Dokumentu (kopiju) fiziskais stāvoklis apmierinošs.

2000.gada 1.novembrī saskaņā ar Dāvinājuma līgumu Nr.92 valsts glabāšanā no Eduarda Cingela pieņemti dokumenti no viņa privātā arhīva, kas sakārtoti vienā lietā. E.Cingels ir politiski represētais un bijušais Vjatlagā ieslodzītais. Viņa nodotie dokumenti ir viņa īsa biogrāfija, atmiņas par savu arestu, izsūtījumu un ieslodzījumu Vjatlagā, vēlāk Sibīrijā un Ziemeļos, pašrocīgi zīmēta Vjatlaga nometņu izvietojuma shēma, fotogrāfiju kserokopijas un citi dokumenti. Dokumenti un to kopijas ir par laika posmu no 1937.gada līdz 1998.gadam.

Dokumentu (kopiju) fiziskais stāvoklis apmierinošs.

Saskaņā ar Dāvinājuma līgumiem Nr.81 un Nr 92 valsts glabāšanā pieņemtas trīs lietas. Tās iekļautas 1701.fonda 2.aprakstā kā apraksta papildinājums ar kārtas Nr.85.- Nr.87.

Vēsturiskās izziņas papildinājumu sastādīja:
Daļas vadītāja vietnieks

 A.Bambals

Rīgā, 06.11.2000.

1701. fonds

**Dokumenti par XX.gs. politiski represētajiem Latvijas
iedzīvotājiem**

**Vēsturiskās izziņas
papildinājums par 2001.- 2004. gadu**

II

2009.gada 16.martā saskaņā ar Aktu Nr. 14/45 valsts glabāšanā no politiski represētā Roberta Jansona (dz.1929.g.) radniekiem tika saņemta viena mape ar R.Jansona 2001.-2004.gadā apkopoto un sarakstīto „Pretpadomju bruņotās organizācijas „Kursa” pretošanās kustības vēsturi”, kā arī ar R.Jansonam savulaik nodotajām citu politiski represēto personu atmiņām, stāstiem, dokumentu un fotogrāfiju kopijām par pretestības kustību Latvijā 1940.-1941.gadā un laika posmā pēc II pasaules kara līdz 1960.gadam.

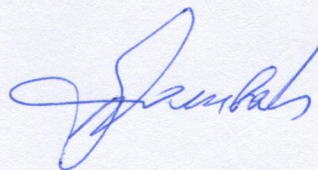
Augšminēto materiālu kopijas R.Jansons saņēmis no politiski represētajiem:L.Lasmanes,V.Zēbergas, J.Briškas, V.Šimanskas, M.Mālas, E.Krumholda, Z.Reinharda, A.Apeinānes, J.Ozoliņa, G.Zepa, V.Rulliņa u.c. laikā no 2001.līdz 2004.gadam.

Aprakstīšanas rezultātā **izveidots pastāvīgi glabājamo lietu apraksta Nr.2 papildinājums** ar divām lietām, kurās dokumenti sakārtoti to saņemšanas secībā,

Dokumentu fiziskais stāvoklis labs.

Vēsturiskās izziņas papildinājumu sastādīja:

Dokumentu aprakstīšanas daļas
Galvenais arhīvists

A.Bambals

Rīgā, 29.04.2010.

Šinī lietā 16 (sešpadsmit)
_____ numurētas lapas
1998. g. «28.» oktobrī
LVA arhivists Biirka

Šinī lietā 14 (septiņpadsmit)
_____ numurētas lapas
2000. g. «30.» novembrī
LVA arhivists S. Guņaralde

Šinī lietā 18 (astok-
padsmit) numurētas lapas
2010 g. «29.» novembrī
LVA arhivists M. Raudis